

25. DOPORUČENÁ PÉČE VE FYZIOLOGICKÉM PUERPERIU

Autoři

A. Roztočil, P. Calda

Oponenti

Výbor Sekce perinatální medicíny ČGPS ČLS JEP

Výbor České gynekologicko-porodnické společnosti ČLS JEP

Definice

Šestinedělí (puerperium) je definováno jako období od ukončení III. doby porodní asi do 6–8 týdnů po porodu. Z klinického hlediska se dělí na:

- dobu poporodní, tj. asi 2 hodiny po porodu placenty,
- časné šestinedělí, 1. týden puerperia,
- pozdní šestinedělí, 2.–6. až 8. poporodní týden.

Doba poporodní

- kontrola celistvosti placenty porodníkem,
- palpační kontrola děložního tonu a výše fundu,
- vizuální kontrola krvácení a odhad krevní ztráty,
- revize porodních cest v zrcadlech a ošetření porodních poranění,
- kontrola vitálních funkcí, TK, P, TT,
- kontrola před ukončením poporodní doby a transferem na oddělení šestinedělí: zhodnocení výšky děložního fundu, krvácení, TK, P, TT, spontánní močení (zaznamenat močila, nemočila).

Časné šestinedělí

Péče o ženu v časném šestinedělí se částečně odlišuje u žen po vaginálním vedení porodu a u žen po císařském řezu. Po dobu pobytu v nemocnici se hodnotí jednou denně:

- celkový fyzický a psychický stav;
- fyziologické funkce: TK, P, TT, močení;
- prsy: stav laktace;
- děloha: vzdálenost pupek – děložní fundus, tuhost, bolestivost;
- krvácení z dělohy, charakter očístků;
- porodní poranění: otok, krvácení, hematom. Bimanuální vyšetření je indikováno při podezření na vznik hematomu. Vyšetření per speculam je indikováno pouze při podezření na neošetřené nebo nedostatečně ošetřené porodní poranění;
- dolní končetiny: varixy, otoky, hluboká palpační bolestivost;
- laboratorní vyšetření: krevní obraz je indikován v případě patologické krevní ztráty (více než 500 ml) nebo při podezření na vznik anémie;

- edukace pacientky denně porodními asistentkami;
- psychologické vyšetření při závažné formě poporodního blues nebo při počínající poporodní depresi;
- po nekomplikovaném vaginálním porodu může být nedělka propuštěna nejdříve za 12 hodin;
- po nekomplikovaném pooperačním průběhu po císařském řezu může být nedělka propuštěna nejdříve 3. operační den.

Pozdní šestinedělí

V období pozdního šestinedělí je již ve většině případů žena sledována mimo zdravotnické zařízení v domácím prostředí nebo na gynekologické ambulanci. Pokud nenastanou komplikace, není zvláštní léčebně preventivní ani ošetrovatelská péče indikována.

Po ukončení šestinedělí je indikováno gynekologické vyšetření, které se skládá z:

- anamnézy: průběh šestinedělí, kojení a jeho poruchy;
- aspekce: hmotnost, lokomoce, břišní stěna, změny na zevních rodidlech a další;
- gynekologické vyšetření (vyšetření v zrcadlech a vyšetření bimanuální);
- odebrání onkologické cytologie a kolposkopie 6.–8. poporodní týden, pokud doba od posledního vyšetření je delší než 12 měsíců, nebo výsledek tohoto vyšetření byl jiný než normální;
- poučení o antikoncepci.

Literatura

1. **Rokytová, V.** Fyziologické šestinedělí. In Čech, Hájek, Maršál, Srp Porodnictví, 2. přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada Publishing, 2006, p. 153–160.
2. **Roztočil, A.** Šestinedělí. In Roztočil a kol. Moderní porodnictví. Praha: Grada Publishing, 2008, p. 127–131.
3. The puerperium. Williams Obstetrics, Cunningham, FG., ed. New York: Mc Graw – Hill, Medical Publishing Division, 2005, p. 695–710.